

Buzgó Mócsing, az igazi Trebitsch ^[1]

Rejtő Jenő: Piszkos Fred, a kapitány című regényében szereplő Buzgó Mócsing figurája nem csupán az írói fantázia szüleménye, hanem alakját valóságos, létező személy ihlette. Bár az igazi Trebitsch, azaz Trebitsch-Lincoln Timotheus Ignác kalandos, meglepő (pál)fordulatokban bővelkedő élete regényes túlzásnak is tűnhetne, de nem az. Ki volt, milyen életet élt meg az az ember, aki önmagát – tetszetősen – a XX. század legnagyobb kalandorának nevezte? Egy ilyen „világpolgár” miért akart élete alkonyán hazatérni Magyarországra?

Bevezetés

„A fiú ránézett a beszélőre. Furcsa figura volt. Sovány, hosszú, horgas orrú, erős állkapcsú egyén. Az orra hegyén csipetű, amelyről fekete zsinór lógott. Hosszú szalonkabátja majdnem a földig ért, de meztelen lábszárából azért jó darab kilátszott. Fataalpú szandált hordott, mint a bennszülöttek, és irdatlan nagy, fekete karimájú művészkalapja alól ősz, rendetlen hajtincsek lógtak mindenfelé. Nadrágot így az idény derekán egyáltalán nem viselt, de hogy mégis megőrizze a nívót, kézelőjét sűrűn előhúzogatta szalonkabátja hosszú ujjából. [...] Akkor hát tudja meg, hogy én is az igazi Trebitsch vagyok. De kérem, hogy ez maradjon köztünk! [...] Úgy lépeget itt, nagy orrával, csipetűjével, állandó nyájas mosolyával, mint egy tisztas nyárs-polgár...”

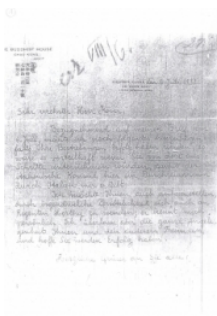
(Rejtő Jenő: *Piszkos Fred, a kapitány*. Bp., Magvető 1958., 62-64.)

A fenti idézet Rejtő Jenő legismertebb figurájának nevével fémjelzett könyvében, a *Piszkos Fred, a kapitány*ban olvasható, amikor St. Antonio főherceg és Buzgó Mócsing, az igazi Trebitsch találkoznak egymással. Rejtő regényeinek olvasása közben nem sokan gondolnának arra, hogy bármelyik szereplője is valóságos személy. Az igazat megvallva, afelel továbbra sincs kétségünk, hogy Piszkos Fred vagy Fülöp Jimmy valószínűleg teljes egészében a fantázia szüleménye. Ezzel szemben Buzgó Mócsing, az igazi Trebitsch valóságos, létező személy volt, akinek az élete bővelkedett rejtői fordulatokban. Önéletrajzában önmagát, a „XX. század legnagyobb kalandorának” nevezte, ami túlzásnak tűnhet egy olyan században, amelyben - példának okáért - *Basil Zaharoff*, a világszerte hírhedt fegyverkereskedő és kém élt és tevékenykedett, de életének alakulását tanulmányozva nyugodtan ki lehet jelenteni, hogy beleillik a legnagyobb politikai kalandorok sorába.

A Magyar Országos Levéltár mikrofilmen őrizi *Trebitsch-Lincoln Timotheus Ignác* születési anyakönyvi bejegyzésének másolatát, illetve néhány levelét, amelyeket *Kövér György*hoz, a *Pesti Hír* (a kor egyik legolvasottabb napilapja) főszerkesztőjéhez és *Horthy Miklós* kormányzóhoz írt hazatérése ügyében. A források történeti értékét elsősorban nem a tartalmuk adja, mivel nem befolyásolták a történelem menetét, és nem egy későbbiekben bekövetkező eseményt készítettek elő, hiszen utánuk már Trebitsch sem tért vissza többé Magyarországra. A leveleket írójuk, Trebitsch Ignác személye teszi jelentőssé. Ebből fakad, hogy nem egy állagból vagy fondból kiválasztott iratok bemutatásáról van szó, hanem egy témához, pontosabban személyhez kapcsolódó, több állagból és fondból összegyűjtött források publikálásáról. Ennek tükrében szeretnénk még bemutatni egy másik forrást is, *Erich von Ludendorff* német tábornok 1920-ban Horthyhoz írt levelét, amely szintén szorosan összefonódik Trebitsch Magyarországgal kapcsolatos konspirációjával. Ennek tükrében szeretnénk még bemutatni egy másik forrást is, *Erich Ludendorff* német tábornok 1920-ban Horthyhoz írt levelét, amely szintén szorosan összefonódik Trebitsch Magyarországgal kapcsolatos konspirációjával.

Két szempontból is fontos, hogy megismerjük Trebitschet. Az egyik, hogy élete folyamán, a 20. század első felében, olyan történések részese volt, és olyan országok politikai életében vett részt, amelyek meghatározták a korszak eseményeinek menetét, illetve olyan személyekkel állt közvetlen vagy közvetett kapcsolatban, akik jelentős történeti figurák voltak. Emellett Trebitschet bizonyítottan számos - angol, német, kínai, japán - titkosszolgálat foglalkoztatta, és használta az általa szerzett információkat. A másik indok, hogy változatos, fordulatokban bővelkedő életét tanulmányozva könnyebben átláthatjuk a kor árnyaltabb történelmi összefüggéseit, az országok közötti kapcsolatokat.

A fentiekből következik, hogy e rövid tanulmány lényege Trebitsch-Lincoln Timotheus Ignác életének bemutatása, illetve a források által sugallt kérdés megválaszolása: egy ilyen „világpolgár” miért akart élete alkonyán hazatérni Magyarországra.

^[2]
[Képgaléria megtekintése](#)

Számos angol és amerikai történész foglalkozott Trebitsch-Lincoln életével, Gömöri Endre: *Az igazi Trebitsch* című könyvében (Bp., 1985) pedig magyarul is olvasható az eseménydús élettörténet. Emellett még felhasználtuk Frank László: *Szélhámosok - kalandorok* (Bp., 1957), Wasserstein, Bernard: *The secret lives of Trebitsch Lincoln* (London, 1988), illetve Prónay Pál: *A határban a halál kaszája...* (Bp., 1963) című műveket is.

A család és a kezdetek

Trebitsch Ignác 1879 áprilisában született Pakson, egy izraelita kereskedő családban. Apja *Trebitsch Náthán* jómódú gabonakereskedő volt, anyja egy gazdag dél-magyarországi kereskedőcsalád gyermeke, akik állítólag az amerikai Rothschildokkal is rokonságban álltak. Ignác harmadik fiúgyermekként született a családba, két idősebb fiútestvére, Vilmos és Lajos mellett még hat lánytestvére is volt. A fiúk komoly nevelésben részesültek, tízéves korukra mindegyikük jól beszélt németül és franciául is. A család 1887-ben Budapestre költözött, és a '90-es években, a millennium által kiváltott *kulturális forradalomban* formálódó város nagy hatással volt a vidéki miliőhöz szokott fiúkra.

Vilmos, akit a család a legtehetségesebb Trebitsch fiúként tartott számon, előbb banktisztviselő, majd bankigazgató lett, de később kétes tőzsdei spekulációkba keveredett. Ezzel karrierje véget ért, és végül az örültekházába került.

Lajos Tarzaira magyarosította a nevét, tanár lett, majd a politika felé fordult. A *Szociáldemokrata Párt* egyik radikális szárnyához csatlakozott, de politikusként sem tudott jelentős karriert befutni. Később az Egyesült Államokba emigrált, ahol megalapította az *Előre* című folyóiratot, majd Clevelandbe, az Amerikába vándorló magyarok nagy gyűjtőmedencéjébe ment, és haláláig ott élt.

A legkisebb fiú, Ignác rabbinak készült, amit az ortodox család nagy örömmel fogadott. Életébe azonban váratlan fordulatot hozott és előre nem látható folyamat elindította, hogy beleszeretett egy Ella nevű színésznőbe, és elhatározta, hogy színész lesz. A család azért, hogy Ignác felhagyjon ezen elképzelésével és jobb belátásra térjen, elküldte világot látni. Az utazások története egy kicsit zavaros, mert Ignác későbbi visszaemlékezéseiben azt állította, hogy járt Észak-, illetve Dél-Amerikában is (beszélgetett Edissonnal), de erre vonatkozó más források nem találhatók. Hazatérése után az *Egyetértés*, illetve a *Rejtélyes világ* című folyóiratok több riportját is közzé tették, amelyeket Terebisz álnév alatt jelentetett meg. Mindenesetre a család számítása bevált, mert Ignác felhagyott színészi terveivel (és Ellával),

viszont már a rabbi pálya sem vonzotta, hanem a legfőbb célja az lett, hogy közismert személyiség váljon belőle. Egy újabb utazása alkalmával Londonban találkozott egy ismerősével, aki elvitte egy olyan missziósházba, amit azért létesítettek, hogy a Kelet-Európából menekült zsidókat keresztény hitre térítsék. A missziósház nagy hatással volt Ignácra, és végül, hosszas vívódás után Hamburgban, a *Jeruzsálem házban* (itt működött az Ír Református Egyház egyik missziója) 1898-ban megkeresztelték és felnevelte a Timotheus nevet. Amint a családja megtudta, hogy Ignác elhagyta a zsidó hitet, rögtön kitagadta. Megkeresztelése után papi szemináriumba kezdett járni, és közben beleszeretett egy szelíd, csúnyácska hamburgi lányba, Gretchenbe, akinek rövid időn belül megkérte a kezét. Az egyház szabályzatának megfelelően azonban csak a felszentelése után nőülhetett meg, így - hogy ez minél előbb bekövetkezzen - Kanadába ment, és a McGill egyetemen egy év alatt elvégezte a teológiai fakultást. Felszentelése után rögtön (1901-ben) Kanadába hívta Gretchent és összeházasodtak. Mivel leendő munkája anyagi megbecsülését szűkösnek érezte, vitákba keveredett az Ír Református Egyházzal, kilépett és áttért az Anglikán Egyházba. Önéletrajzában ezt a következőképpen kommentálta: „Én keresztény voltam, de valami szuperkeresztény, aki felüláll a keresztény egyházakat elválasztó különbségeken. A protestáns dogma semmit nem jelent a számomra.”

Anglia és az Amerikai Egyesült Államok

Anglikán pappá szentelése után úgy döntött, hogy Londonban próbál szerencsét, ezért elutazott a szigetországba, és 1904-ben elnyerte a canterbury érsek kinevezését: Appendor falu (Kenti grófság) lelkésze lett. Az ingerszegény környezet nyomasztó hangulata miatt azonban úgy döntött, hogy Londonba megy és parlamenti képviselőnek áll, ami elég hajmeresztő gondolatnak tűnt, hiszen Trebitsch csak egy magyar származású *bevendörölő* volt, aki még angol állampolgársággal sem rendelkezett. A terve megvalósításához szükséges anyagi háttérrel felesége apjának halála teremtette meg. Először Hamptonba költözött, majd a könnyebb érthetőség kedvéért megváltoztatta nevét *Ignatius Timothy Tribich Lincolnra*. Időközben Gretchen két fiúval ajándékozta meg férjét, az idősebbiket Ignácnak, a fiatalabbikat John-nak keresztelték. Amikor az 1906-os angliai választásokon a *Liberális Párt* nyert, Trebitsch úgy érezte, hogy eljött az ő politikai szerepvállalásának az ideje, mivel már nem ütközött az arisztokrácia konzervatívizmusába. Kiváló kapcsolatteremtési képességét tükrözi, hogy rövidesen a *Temperance Society* tagjává vált, ami a kor Anglijának híres és nagy befolyással rendelkező társasága volt. Közkedvelt szónok lett, rengeteg barátra tett szert, többek közt kapcsolatba került a liberális nagytőkés, *Benjamin Seebom Rowntree*vel, aki *Lloyd George* barátja és munkatársa volt. Ezután már felgyorsultak az események.

Rowntree megbízásából és az angol külügyminiszter ajánlólevelével Belgiumba ment, ahol névlegesen szociológiai kutatásokban vett részt, valójában azonban az angol hírszerzés számára gyűjtött információkat. Ezekben az években - az angol-német ellentét miatt - Belgium a hírszerzés és a brit vezérkar figyelmének középpontjában állt. Trebitsch Belgiumot afféle főhadiszállásnak tartotta, mellette rengeteget utazott a környező országokba, főként a francia fővárosba, Párizsba. 1909-ben gazdag és tekintélyes emberként tért vissza Angliába, vett egy házat Darlingtonban, amely helysége a konzervatívok egyik fellegvárának számított, és Rowntree ajánlásával felvették a *Reformklubba*. Az 1910-es választások alkalmával a Liberális Párt felajánlotta Trebitschnek, hogy lakóhelyén lépjen fel képviselőjelöltjeként. Nem sok reményt fűztek a szerepléséhez, mivel, mint már említettük, Darlington a konzervatívok egyik erőssége volt, illetve Trebitsch még mindig nem rendelkezett állampolgársággal, és parlamenti képviselő csak brit állampolgár lehetett. A Liberális Párt közbenjárásával Trebitsch a választási előkészületek kellős közepén megkapta az állampolgárságot, és egy jól felépített kampány következményeként - általános meglepetésre - körzetében megnyerte a választásokat, és tagja lett az angol parlament alsóházának. Úgy tűnt, hogy élete révbe ért, és az angol társadalom megbecsült és köztiszteletben álló tagjaként élheti mindennapjait. A nagyjúri élethez kapcsolódó sok kiadás miatt azonban újabb jövedelem után kellett néznie. Így keveredett bele a galíciai, illetve romániai olajmezők ügyleteibe, amelyek kapcsán megismerkedett és üzleti kapcsolatba került a bevezetőben már említett Basil Zaharoff-fal.

Trebitsch pénzügyi támogatást kért és kapott Zaharofftól és Rowntree-től, majd egy dr. Segal nevű ausztriai ügyvéd tanácsára, aki német-osztrák kém volt, vásárlási jogot szerzett a galíciai olajvezetésekre. A nyugalom csak látszólagos volt, mivel dr. Segal révén Trebitsch-Lincoln kapcsolatba került Németország, illetve Ausztria-Magyarország hírszerzőszolgálatával, és erről a kapcsolatról az angolok tudomást szereztek. Ennek következtében megvonták az anyagi támogatást Trebitschtől, illetve hirtelen fordulatként (valószínűleg az angol titkosszolgálat nyomására) Trebitsch bejelentette, hogy nem indul a következő választásokon. Úgy tűnt, hogy ez elég ahhoz, hogy megnyugodjon a helyzet, és Zaharoff közbenjárásával megalakult az *Egyesült Galíciai Olajvezeték Társaság*, amelynek igazgatójává Trebitschet nevezték ki. 1913-ban a Társaság áthelyezte súlypontját Ploiești (RO) környékére, és Trebitsch folyamatosan ingázott London, Budapest és Bukarest között, hozta-vitatta a híreket az *Intelligence Service* és a *Nachrichten Büro* számára. Bár Trebitsch azt hitte, hogy ő játszadozik ezekkel a titkosszolgálatokkal, valójában ők játszadoztak vele, mindegyikük tudott Trebitsch a másikkal végzett tevékenységéről is, de egyelőre - mivel szükségük volt rá - szemet hunytak felette. Újabb nehézséget jelentett, hogy a romániai olajkutakról közben nyilvánvalóvá vált, hogy készleteik hamar kimerülnek. Az újabb pénzügyi problémát Trebitsch egy Rowntree aláírásával ellátott hamis garancialevéllel próbálta áthidalni, ez azonban hamar kiderült, aminek következtében az angolok visszarendelték Trebitschet Londonba, viszont nem indították eljárást ellene, hanem a hadügyminisztérium cenzúrahivatalában kapott állást. A kevés fizetés mellett, a német titkosszolgálat folyamatos *érdeklődése* is arra ösztönözte Trebitschet, hogy valami mozgalmasabb elfoglaltságot találjon magának. Ennek érdekében elutazott Rotterdamba, ahol német politikai vezetőkkel találkozott, majd Hágában a német katonai attaséval is folytatott megbeszéléseket. Mindezek után visszatért Angliába, és tájékoztatta a titkosszolgálatot, hogy hasznos információk birtokába jutott. Német rejtjelkulcsokat akart eladni az angol hírszerzésnek, de ezekről hamar bebizonyosodott, hogy hamisak voltak, ami végképp megpecsételte Trebitsch angliai pályafutását. Egy megbeszélés alkalmával utalást tettek rá, hogy az útlevele három nap múlva lejár, ami azt jelentette, hogy addig szabadon távozhat Angliából, utána viszont már nem. Trebitsch értette a célzást, és 1915. január 30-án Liverpoolban felszállt egy Amerikába induló hajóra.

Az Amerikai Egyesült Államokba érkezve úgy döntött, hogy hírlapíróként fog dolgozni, ehhez viszont valami szenzációra volt szüksége. Elhatározta, bebizonyítja, hogy Anglia provokálta ki a háborút, és Németország háborús bűnössége valójában a világtörténelem egyik nagy csalása. A *New York World* című napilap vasárnapi melléklete két folytatásban közölte Trebitsch-Lincoln cikkeit: *I.T.T. Lincoln, a brit parlament volt képviselőjének leleplezése, aki német kém lett* címmel. Az értekezés nagyon egyoldalúan angolelőleges volt, nem kevés túlzással és ferdtéssel. Angliában nagy visszhangot váltott ki. (Később egy amerikai könyvkiadó megbízta egy könyv megírásával is, ami *Egy nemzetközi kém vallomása* címmel jelent meg.) Miután az amerikaiak beléptek a világháborúba, az angol kormány kérte, hogy a garancialevél meghamisítása miatt Amerikában tartóztassák le, illetve adják ki Trebitschet Angliának. Letartóztatása alatt - a cikkei hatására - Trebitsch az FBI kérésére német rejtjeles anyagokkal foglalkozott, mint *szakértő*. Valójában nem sokat értett a rejtjelekhöz. Könyvtárban nézett utána a szak kifejezéseknek, mindez azonban nem zavarta abban, hogy kihasználja a kódfejtéssel járó előnyöket. Mivel baráti viszonyba került az öt felügyelő és kíséretű FBI ügynökökkel, vendéglőbe, szállodába járt, és mindezt az FBI pénzén. Egy ilyen esti kiruccanás alkalmával megszökött, 42 napig bujkált az utcákon, míg újra elfogták. Végül 1916 májusában kiadták Angliának, ahol a csekkhamisítás miatt három év börtönbüntetésre ítélték. A börtönbüntetés letele után, 1919-ben végleg kiutasították Angliából.

Németország, Ausztria és Magyarország

Pontos adatok nem állnak rendelkezésre arról, hogy miként került kapcsolatba a német jobboldal képviselőivel, annyi azonban biztos, hogy nem sokkal Németországba érkezése után már Erich Ludendorff tábornok, *Max Bauer* ezredes és más olyan emberek társaságában találjuk, akik jobboldali puccsot szerveztek a hatalmon lévő német kormány ellen. A szervezkedés *Kapp-puccs* néven vonult be a történelembe, és ennek a mozgalomnak Trebitsch lett a sajtófőnöke. A kormány megbuktatása nem sikerült, ami többek közt *Walter Lüttwitz* porosz tisztnak volt köszönhető, aki bár aktív tagja volt a puccsnak, mégis többször figyelmeztette a szociáldemokrata *Friedrich Ebert* vezette kormányt a szervezkedésről. A bukás után, 1920. május 8-án Trebitsch, Bauer és *Fritz von Stephani* örmagy megállapodtak abban, hogy porosz, bajor és magyar különítményes erők közreműködésével előbb osztrák különítményes erőket képeznek ki, majd ezek segítségével fordulatot idéznek elő Ausztriában. Ehhez azonban támogatásra volt szükségük, ezért úgy döntöttek, hogy Magyarországra utaznak és felveszik a kapcsolatot Horthyval. Az összeesküvők május 15-én érkeztek Budapestre, és május 17-én Horthy fogadta őket a várban. A találkozó alkalmával Bauer változta Horthynak az elképzeléseiket, miszerint Magyarországnak és a bajor kormányknak előbb Ausztriában kell fordulatot előidéznie, majd lépéseket kell tenni az orosz cárizmus visszaállítására. A műveletek anyagi fedezetét hamis cári bankók kiállításával akarták előteremteni. Horthy kinyilvánította, hogy Magyarország számára az egyetlen lehetséges politikai irány a németekkel való együttműködés lehet, bár jelenleg kénytelen franciabarát politikát folytatni. Úgy látszott, hogy a kormányzó személyében támogatóra találtak, azonban az európai események alakulása útját állta terveik megvalósulásának. Egyrészt megkötötték a trianoni békeszerződést, másrészt a szovjet csapatok megállították a lengyel hadsereget, sőt, ellentámadást is indítottak. Emellett az antant hatalmak is rájöttek, hogy Bauerék Pesten vannak, figyelmen kívül kezdték őket, és veszélyeztetették a szabad mozgásukat. Közben a bajor szélsőjobb vezetői is küldtek egy bizottságot Horthyhoz, hogy tárgyalásokat kezdeményezzenek. Ettől kezdve Horthy és környezete két német ellenforradalmi csoporttal is tárgyalt, és Trebitschek egyre inkább háttérbe szorultak. Trebitsch-Lincoln és Bauer, hogy a kormányzó számára bebizonyítsák eltökéltségüket, Magyarországra hívták Ludendorff tábornokot, hogy személyesen fejtse ki elképzeléseit a magyar vezetés számára. A tábornok azonban nem tudott előjenni, viszont egy levelet küldött Horthynak (*Lásd az 1. számú forrást*), amiben arról írt, hogy a közép-európai politikai fordulat megvalósítása céljából Németországnak és Magyarországnak szükséges a felerősös mozgalom támogatása, ehhez viszont pénz kell, aminek a megszerzésével kapcsolatban nagyon reménykedik a magyar segítségben. A pénzügyi fedezet előteremtésére Trebitschek egy rubelhamisítási tervet („duma-rubelek”) dolgoztak ki, amit Horthy is támogatott. Már a hamisításhoz szükséges klistéket is Magyarországra hozatták, de a terveket meghiúsította a szovjet csapatok előrenyomulása. A külpolitikai viszonyok kedvezőtlennek váltak, és a tárgyalások közepesen lassan zátonyra futottak. Időközben társai Trebitschet is megváltották azzal, hogy elárulta a szervezkedést az antant hatalmaknak. Trebitsch végül Bécsbe szökött, ahol át akarta adni a szervezkedéssel kapcsolatos iratokat a franciáknak, de mivel nekik nem kellett, ezért felajánlotta azokat a csehszlovák hírszerzésnek. Meg is kötötték az egyezséget, amely értelmében Trebitsch rögtön kap kétszázezer cseh koronát, illetve a későbbiekben még háromszázezer. Ezt követően azonnal Ausztriába hívták a családját és kellemesen éldégték egy ideig, a második összeg azonban nem érkezett meg a csehszlovák államtól. Trebitsch végül belátta, hogy a maradék háromszázezernek végképp búcsút mondhat, ezért újból útnak indult. Először Amerikában akart letelepedni, de ott nem kapta meg a szükséges papírokat, így Japánon keresztül Kínába utazott.

Kína és a Távol-Kelet

Kínát a 20. század első évtizedeiben teljes anarchia jellemezte, az ország tartományait, városait különböző erők tartották a hatalmukban. A legfontosabb kikötővárosok Tiencsin, Nanking, Sanghaj és Kanton az úgynevezett *szereződéses rendszert* állapotában voltak, ami azt jelentette, hogy ezeknek a városoknak egyes negyedeit a kor nagyhatalmai (Anglia, USA, Franciaország, Japán és az első világháború végéig Németország) uralták, saját területüként kezelték, külön katonaságot és rendőrséget tartottak. Kínát belülről is marcangolta kb. két tucatnyi katonai diktátor, akik egy-egy tartomány katonai kormányzójaként magánhadsereget állítottak fel, és egyesítették kezükben a teljes hatalmat. Ezek az önjelölt kiskirályok rájöttek, hogy igazi sikerre csak akkor számíthatnak, ha valamelyik befolyási övezettel rendelkező nagyhatalommal szövetséget kötnek. Volt még egy folyamatosan növekvő, fontos erő Kínában, a *Szun Jat-szen* vezette *Kuomintang*. Mivel a nagyhatalmak próbálták megakadályozni a Kuomintang egyre nagyobb térnyerését és a befolyásuk alatt álló övezetekben megtiltották a Kuomintanggal folytatott fegyverkereskedelmet, ezért Szun Jat-szennek más, kevésbé legális utakat (fegyvercsempészet) kellett találni a fegyverkezésre, és szüksége volt a megfelelő kapcsolatokkal rendelkező emberekre

Trebitsch Ignác 1922 szeptemberében Kína, egészen pontosan Sanghaj felé hajózott. Miért pont Sanghaj volt az úticél? Mert - mint az előbb írtak is utalnak rá - a 20. század első felében Sanghajban a beutazásra semmiféle vízumra, rendőrségi igazolásra vagy vagyoni helyzetet igazoló dokumentumra nem volt szükség, hiszen egyetlen országnak sem volt kizárólagos fennhatósága a város felett. Felmerülhet a kérdés, hogy mi célja lehetett egy volt angol parlamenti képviselőnek, a Kapp-puccs sajtófőnökének, több titkosszolgálat ügynökének a teljesen szétzilált Kínában. A választ magától Trebitschtől kapjuk meg: „Célom az volt, hogy Kínát gazdaságilag és katonailag átszervezzem, és elsőrendű szárazföldi és tengeri hatalommá építem ki. Így akartam megbosszulni mindazt, amit az angolok velem szemben elkövettek. De tudtam azt is, hogy ezt az ázsiai akciót egy párhuzamos európai manővernek is kell kísérmie. A cél az volt, hogy leköszsük Angliát Európában arra az esetre, ha Ázsiában sikerülne egy nagy angolellenes háborút kibombantani. Miután Anglia zúta szét Németország gazdasági és tengeri hatalmát, európai szövetségesként elsősorban a németek jöhetnek számításba.”

Kínai pályafutása első állomásaként Trebitsch elszegődött *Vu Pej-fu* szolgálatába, aki az 1920-as évek elején Közép-Kína legnagyobb katonai diktátora volt - mellesleg az angolok és az amerikaiak támogatták. Vu rögtön a bizalmába fogadta, legfőbb tanácsadója lett és mandarin címet adományozott neki. Vu hatalma megerősítése és kiszélesítése érdekében egy négytagú bizottság élén elküldte Trebitsch-Lincolnt Németországba azzal a céllal, hogy pénzügyi támogatást szerezzen a számára. Itt rögtön felmerült a kérdés, hogy Trebitsch miért *Vu Pej-fu* szolgálatába állt, aki - mint említettük - az angolok és amerikaiak embere volt, miért nem a Kuomintang alkalmazásába került, hiszen ez utóbbi esetben egyértelműen az angolok ellen tevékenykedhetett volna, illetve a fegyverkezés céljából kihasználhatta volna Basil Zacharoff-fal meglévő kapcsolatát. A korszakkal és Trebitschcel foglalkozó történelmi elemzések három lehetséges magyarázatot adnak erre:

- Trebitsch valójában a Kuomintang ügynöke volt, és mint ilyen, el akarta téríteni Vu-t az angoloktól, hogy ezzel is gyengítse a kínai befolyásukat.
- Trebitsch valójában kettős ügynök volt, ami a múltját ismervé elég hihetőnek tűnik, és nemcsak a Kuomintangnak, hanem az angoloknak is dolgozott.
- Trebitsch valójában egy nem is kettős, hanem hármas ügynök volt, a Kuomintang, az angolok és a németek szolgálatában is állt.

Mindenesetre tény, hogy 1923 őszén *Tolnai Lajos* néven partra szállt Velencében, majd üzenetet küldött Bauer ezredesnek, akit felkért, hogy legyen a kínaiak katonai szakértője. Bauer ezt el is fogadta, furcsa fordulatként azonban nem *Vu Pej-fu*, hanem a Kuomintang katonai szakértője lett. A pénzügyi támogatás megszerzése érdekében Trebitsch megkörmövelezte *Hugo Stinnes* német nagyiparost, aki korábban a Kapp-puccs anyagi szervezésében is segített, illetve a német szélsőjobboldali erők egyik első pénzügyi támogatója volt. Az angolok hathatos közreműködése miatt azonban Stinnes támogatását nem sikerült elnyerni. Ennek ellenére Trebitsch nem adta fel a támogatás megszerzésére irányuló kísérleteit, és az új kiszemelt - Bauer ajánlására - Bauer ajánlására - Bauer ajánlására lett, akivel sikerült megállapodni a feltételekről. Hamarosan kiderült, hogy ez a megállapodás sem lesz gyümölcsöző, mivel a bútorgyáros valójában nem is volt olyan gazdag, mint amilyennek tűnt, és az ígért összeg nem érkezett meg Kínába. Vu tábornokot nem törték le az eredménytelen tárgyalások, sőt, mindezek ellenére azt tervezte, hogy fennhatósága alá vonja Sanghajt. Trebitsch érezte, hogy ez túl nagy falat lesz *Vu Pej-fu* számára, de a tábornokot nem tudta lebeszélni erről, ezért inkább biztosításként felvette a kapcsolatot *Csang Cso-lível*, Mandzsúria kormányzójával, aki a '20-as években Észak-Kína ura volt, nem mellesleg a japánok kiszolgálója. Csang kihasználva a Sanghaj felé vonuló *Vu* hadseregének távollétét, megtámadta és elfoglalta *Vu Pej-fu* birtokait. Ez gyakorlatilag *Vu* tábornok karrierjének végét jelentette. Trebitsch jó taktikai érzékének köszönhetően nem bukkott el korábbi gazdájával együtt, sőt befolyását jelezte, hogy Peking elfoglalásakor közreműködött *Pu-ji*, a későbbi utolsó kínai császár biztosságba helyezésében, akit először a pekingi holland nagykövetségre, majd Tiencsinbe szállítottak. Szun Jat-szen halálával (1925) a Kuomintanggal való kapcsolata is megszakadt, Sanghajba utazott, majd 1925 őszén már a Fülöp-szigeteken, Manilában tűnt fel, mint *dr. Tandler Leó*. Ezt követően pedig Ceylon (ma: Srí Lanka) szigetére utazott.

Ceylon ebben az években a buddhista kolostorok fellegvára volt, brit fennhatóság alatt. Ez azt jelentette, hogy Trebitsch a britek engedélye nélkül nem mehetett volna oda, márpedig eleinte a fővárosban, Colombóban egy szállodában lakott, később pedig a városi rendőrség engedélyével átutazott egy buddhista kolostorba.

Ismét felmerül a kérdés, hogy miért vonult el a világtól egy olyan ember, aki kiterjedt kapcsolatokkal és összeköttetésekkel rendelkezett, és egész addigi élete arra irányult, hogy minél jelentősebb világi karriert fusson be. Az egyik magyarázat a félelem lehet. Kínában ekkor nagyon zavaros viszonyok uralkodtak, és Trebitsch úgy érezhette, hogy jobban teszi, ha egy időre önkéntes száműzetésbe vonul. A másik magyarázat abból indul ki, hogy Trebitsch számára minden egyházban, és ekkor már a vallásban is a természetfölötti, misztikus filozófia volt a leglényegesebb, és ez vezette a buddhista valláshoz. Persze lehetséges, hogy ez a fordulat azt jelentette, hogy egy újabb, kevésbé közvetlen irányból próbált utat találni a nemzetközi érvényesüléshez.

Annyi biztos, hogy hetek alatt megtanulta a páli nyelvet, amely a régi buddhista művek íródtak, és néhány hónap múlva a környékbeli kolostorok lakói már a buddhista filozófia megbecsült mestereként tekintettek rá. Időközben felvette a *Csao Kung* nevet, ami annyit jelent: *Mindenség Világossága*.

Egy angol újságíró újabb fordulatot hozott az életébe. A brit fennhatóságú Ceylonban nagy számban voltak az anyaországgal kapcsolatos hírek. 1926-ban így került Trebitsch birtokába az az információ, miszerint fiát, John Lincolnt halálra ítélték rablógyilkosság miatt. Trebitsch rögtön hajóra szállt és elindult Angliába, de szerencsétlenségére a hajó nem ért oda időben, és a kivégzést végrehajtották. A tragikus esemény teljesen összetörte, és ettől kezdve tizenhét éven keresztül alig van információ róla. Közben Kínában is egyre inkább az akkor már *Csang Kaj-sek* vezette Kuomintang vette át a hatalmat: Csang Kaj-sek még Baueron keresztül felajánlotta Trebitschnek, hogy működjenek együtt, de Trebitsch - saját bevallása szerint - visszautasította a dolgot. 1931 májusában hetven napos börtön és a sikerrel teljesített buddhista tűzpróba után, a buddhista szerzetesek legmagasabb rendjébe emelkedett. Még ebben az évben Japán megindította első nagy offenzíváját Kína ellen, és ez volt az az év, amikor Trebitsch-Lincoln utójára járt Európában. Valószínűleg Japán megbízásból több, egyes források szerint tizenkét európai országban is buddhista missziót akart létrehozni, de mindenhonnan kiutasították.

A források

1937 folyamán Trebitsch több levelet írt a Pesti Hír főszerkesztőjének, Kövér Györgynek (**Lásd az 2-6. számú forrásokat**) és december 12-én Horthy Miklós kormányzóknak, (**Lásd a 7. számú forrást**) amelyekben hazatérési szándékát fejezte ki, illetve ehhez kérte a kormányzó engedélyét és támogatását. Kövér Györgynek írt leveleiben a következő dolgokról tett említést. Kínai helyzetét egyre rosszabbnak ítélte meg, ezért is sürgette folyamatosan, hogy minél előbb készüljenek el a hazautazásához szükséges papírok. Visszatérését Magyarországra a holland nagykövetségen keresztül, olaszországi átutazással tervezte, és az ehhez szükséges papírok beszerzésében is kérte Kövér segítségét. Az egyik levél mellékleteként küldött Kövérnek egy általa írt körlevelet, amelyben arra hívta fel az azt olvasók figyelmét, hogy Anglia ísmételen hazugságokat terjeszt Japánnal és Németországgal kapcsolatban, és a tisztánlátás érdekében is fontos, hogy ő minél előbb Magyarországra érkezhessen, hiszen: „*A mi kötelességünk az emberek tájékoztatása az igazságról!*”. Szólt arról, hogy egy kisebb küldöttséggel - egy francia szerzetessel és egy litván apácával, Tao La-val - együtt érkezne, de ha másként nem megy, akkor egyedül is utazik, mert nagyon rossz a helyzete. Megemlítette, hogy a kormányzóknak is írt levelet, és reménykedik a kedvező elbírálásban, illetve még azt is kiemelte, hogy milyen szívesen segítené szülőhazáját szolgálataival.

Horthy Miklósnak írt levelelnek lényege, hogy kérte a kormányzó támogatását hazautazásával és végleges letelepedésével kapcsolatban, illetve biztosította arról, hogy a továbbiakkal minden erejével Magyarországot akarja segíteni.

Természetes, hogy felmerül a kérdés, miért pont ekkor, a '30-as évek végéhez közeledve érezte szükségét annak, hogy visszatérjen Magyarországra. A megfelelő dokumentumokkal alátámasztott válaszok megadásához (amennyiben lehetséges) nagyobb volumenű, több ország levéltárai érintő kutatásra lenne szükség. E keretek között azonban csak feltételezéseket, következtetéseket vonhatunk le, de biztos válaszra nincs mód. Emellett a Magyarországhoz fűződő érzelmi kötődésére, ha volt is, most nem térünk ki, bár természetesen ez is közrejátszhatott a hazatérési szándékában, hiszen Trebitsch ekkor már közel hatvan éves, megfáradt ember volt. Mindezek tudatában, és a fentebb leírtak alapján két fontos összefüggésre szeretnénk rávilágítani:

- Figyelemre méltó, hogy azután elevenítette fel magyarországi kapcsolatait, miután letelepedési terve több országban is kudarcot vallott. Mint már említettük, több európai országban buddhista missziót - esetleg ennek köntösébe bújtatott japán kémhálózatot - akart létrehozni, de sehol nem kapta meg az alapításhoz szükséges engedélyt.

- Visszaemlékezéseiben, Kínába utazásával kapcsolatban említette, hogy terve egy erős Kína létrehozása, és ezáltal Anglia meggyengítése volt. Ehhez azonban szükség volt egy párhuzamos európai manőverre is. Akkor Németországot jelölte meg, mint lehetséges angolellenes szövetségest, de Magyarország az első világháború után elszenvedett seelmei alapján szintén megfelelő partner lehetett volna, akár Németországgal karöltve.

A valóság azonban másként alakult. Horthy, amennyiben reagált is Trebitsch levelére, Trebitsch-Lincoln számára kedvezőtlen választ adhatott, mivel nem sokkal később Tao La egyedül érkezett Magyarországra, de nem tudott kihallgatást kérni a kormányzó kabinetirodánál. Ez azt jelentette, hogy Trebitsch Ignác hazatérési szándékai kudarcot vallottak. Trebitsch-Lincoln ekkor gyakorlatilag már használhatatlan volt az európai kémhálózatok számára, hiszen az érintett körökben elég ismert volt, illetve az, hogy korábban mindig több vasat tartott egyszerre a tűzben, nem igazán tette megbízhatóvá a titkosszolgálatok számára.

Temetés és egy kis misztikum

1941-ben Japán belépett a második világháborúba, és megszállta Sanghajt. A városban maradt emigránsokra nehéz idők vártak, de a francia koncessziót nem szállták meg a japánok, mivel *Pétain* marsall Franciaországát szövetségesnek tekintették. Az elkövetkezendő két évben nem sok információ maradt fenn Trebitschról, mindössze 1942-ben jelentették angol és amerikai hírgyűnökségek, hogy Csao Kung apát japán rádióadón angolelles adásokat irányít India felé. A következő hozzá kapcsolódó hír már a haláláról emlékezik meg: 1943-ban a *China Times* egy cikkben számolt be arról, hogy Csao Kung apát bélcsavarodásban elhunyt. Temetéséről egy magyar emigráns, *Frank László*, aki ekkor Sanghajban volt, a következőképpen emlékezik meg:

„Ezen a napon kiszöktem Hongkewből, és sikerült elérnem a városháza előtti térséget, ahonnan a gyászmenet elindult. Itt elvegyültem a tömegben. Több százezer ember haladt a koporsó után. Közvetlen a koporsó mögött lépkedtek a buddhista főpapok, akik Kína minden részéből, Japánból, Indiából, Tibetből, Hátsó-Indiából, Indonéziából és Ceylon szigetéről érkeztek repülőgépen Sanghajba. Aztán következett a japán vezérkar, élén a sanghaji parancsnokló tábornokkal, majd a Nankingban székelő kínai bábkormány összes minisztere, az áruló Vang Csing-vej miniszterelnökkel az élükön. A miniszterek után a városi tanács vonult fel a főpolgármesterrel az élén, majd fehér ruhás papok, füstölők ezrei, a taoista szerzetesek rézzenekarai és a sokaság. Órákig haladt a gyászmenet Sanghajon keresztül.”

Az idézetből nyilvánvalóvá válik, hogy Trebitsch Ignác, azaz Chao Kung temetését igazi pompa, a nagyoknak kijáró tisztelet övezte. Mégsem lehetünk azonban abban biztosak, hogy tényleg ez volt földi pályafutásának utolsó mozzanata, mivel 1947 tavaszán, tehát négy évvel a temetése után a londoni lapokban a következő hír volt olvasható: „Trebitsch-Lincoln, a brit parlament volt tagja, akinek a halálhírért 1943-ban japán hírszolgálat hozta nyilvánosságra, még mindig él.” Állítólag a Reuter hírgyűnökség egyik tagja, egy tibeti kolostorban találkozott egy európai kinézetű szerzetessel, akitől a beszélgetés folyamán többek között azt is megkérdezte, hogy mi a neve. A válasz az volt, hogy Chao Kungnak hívják, európai nevén Trebitsch-Lincolnnak...

Források

Erich von Ludendorff tábornok levele Horthy Miklóshoz Németország és Magyarország egymásrautaltságáról és a közép-európai ellenforradalmi szervezkedésekről.

München, den 19. August 1920.

Euer Durchlaucht

danke ich für die Einladung, die ich durch Hr. Bauer erhielt. Sie war mir eine herzliche Freude, denn Euer Durchlaucht werden wissen, mit welcher Sympathie ich auf Ungarn sehe und was ich von einem Zusammengehen von ihm und Deutschland erhoffe. Hierin liegt allein die Rettung vor der roten Gefahr aus dem Osten. Die ungemainen Schwierigkeiten der Lage unserer Länder erkenne ich nicht, denn unsere nationalen Feinde standen vorher andernwärts; für Ungarn mehr in Rumänien, für Deutschland in England und Frankreich. Solange diese beiden Länder in Bezug auf Deutschland ihr frevelhaftes Spiel fortsetzen, ist dessen Lage verzwweifelt, zumal vor dem Hass gegen sie die furchtbare Gefahr des roten Terrors auch von rechts stehenden Kreisen nicht erkannt wird. Wie die Lage nach dieser Richtung hin in Ungarn ist, vermag ich nicht zu übersehen.

Bei uns in Deutschland ist es so: Die Linken ersehnen den Anmarsch der Sowjet-Armee, die Mitte erwartet von Russland wirtschaftliche Vorteile, die Rechte erkennt nicht die Gefahr. Das tun nur wenige. M. E. [Meines Erachtens] bedroht die Sowjet-Macht Ungarn und Deutschland gleichmäßig [gleichermaßen], ebenso allerdings auch die ganze bürgerliche Staatenwelt, die die Gemeinsamkeit der Gefahr nicht erkannt hat, oder nicht erkennen will.

Das gemeinsame Handeln, das unbedingt nötig wäre, wäre aber wohl zu erreichen, nachdem [wenn] die unglückseligen Friedensschlüsse beseitigt wären. Auch hierin liegt die Gemeinsamkeit der Interessen Ungarns und Deutschlands.

Bei dieser inneren und äußeren Lage, meine ich, dass ein Zusammengehen nicht eng genug sein kann. Das Zusammengehen ist aber nur dann von Nutzen, wenn jeder Staat versucht, zu der Macht zu kommen, die möglich ist; denn nur Macht ist Kraft.

In Deutschland ist Bayern der Hort der Ordnung. Ich habe das volle Vertrauen zu den Leitern der Geschicke Bayerns, dass sie deutsche, nicht bayerische Politik treiben. Ich weiß, dass in Berlin von gewissen Kreisen, und ich glaube, der Gesandte des Königreiches Ungarn sieht (es auch) mit diesen Augen, Propaganda gegen Bayern getrieben wird. Dies ist kurzsichtig und recht [typisch?] deutsch. Ich glaube, alles, was wirklich umsichtsvoll in Norddeutschland ist, steht zu Bayern und der Organisation Escherich. Sollte Euer Durchlaucht Bedenken wegen eines einseitigen Vorgehens Bayerns haben, so bitte ich, es zurückzustellen. Jedenfalls beabsichtige ich treu mit ihm zusammen zugehen und gebe hiermit die feierliche Versicherung, dass ich Euer Durchlaucht benachrichtigen werde, wenn ich meinen Standpunkt ändere.

Sehe ich die Machtmittel Deutschlands an, so muss ich es klar aussprechen, dass sie ungemain gering sind. In Preußen sind noch die sozialistischen - demokratischen Minister und Verwaltungsbeamten vorhanden, die so große Schwierigkeiten bereiten und die Neuwahlen in Preußen so unumgänglich notwendig machen. Ungarn ist besser daran, aber auch seine Machtmittel genügen nicht. Bundesgenossen müssen gewonnen werden, wo sie zu haben sind. Mein heißer Wunsch ist, auch die russischen weißen Organisationen zu [unter]stützen. Allerdings gehört dazu Geld, das zu erhalten, die Russen und ich mit ihnen, von Ungarn erhoffen. Soweit ich unterrichtet bin, sind bereits Besprechungen hierüber im Gange. Ich möchte bemerken, dass unsere militärische Lage in Bezug auf Rüstungen ein Handeln ohne Verzug [er]fordert.

Ungemain erschwerend für ein Zusammengehen beider Länder ist die Lage in Wien. Die Pläne, die hier schweben, sind ebenso dringlich, und ihre gebündelte Unterstützung ein dringendes Gebot. Auch hier könnte Ungarn als Retter auftreten. Ungarn ist somit z. Zt. [zur Zeit] der Gebende. Dank der Kraft Euerer Durchlaucht ist es hierzu in der Lage.

Andererseits ist es mir bewusst, mit welcher Vorsicht Euer Durchlaucht zu arbeiten haben. In Sonderheit kenne ich den Argwohn Frankreichs. Ich glaube daher, soweit ich die Lage von hier aus übersehen kann, dass es wirklich besser ist, ich schiebe eine Reise nach Ungarn vorläufig noch auf, da ich unerkannt nicht dort sein könnte, und die Versicherung, ich triebe keine Politik, nicht geglaubt würde. Ich fürchte, dass durch eine falsche Reise auch die Arbeit der ordnungsliebenden Elemente in Deutschland erschwert würde, ganz abgesehen davon, dass der Hass gegen mich neue Nahrung erhalten würde.

Damit aber Euer Durchlaucht meine Gedanken kennen, habe ich mich so ausführlich ausgesprochen. Sollte Euer Durchlaucht mir einen Vertrauensmann schicken und weiteres erfahren wollen, so wird es mir eine besondere Freude sein, ihn zu empfangen.

Zum Schluss darf ich noch eine Bemerkung machen. Oberst Bauer besitzt nach wie vor mein Vertrauen. Wenn in Berlin anderes gesprochen wird, so ist es mit Absicht herbei geführt, an der Tatsache, die ich eben feststellte, wird dadurch nichts geändert und ich würde Euer Durchlaucht dankbar sein, wenn Sie Oberst Bauer nach wie vor Ihr Vertrauen schenken würden.

Ich hatte soeben eine lange Besprechung mit Frh. [Freiherrn] v[on] Kahr, der meine Eindrücke voll bestätigt.

In größter Verehrung verharre ich als
Euerer Durchlaucht
treu ergebener

Ludendorff

München, 1920. augusztus 19.

Főméltóságod

Köszönöm Bauer úr által továbbított meghívását. Nagy örömmre szolgált, hiszen főméltóságod minden bizonnyal tudja, milyen meleg rokonszenvvel tekintek Magyarországra, és mit remélek a két ország együttműködésétől. Ez az egyetlen megoldás, hogy megmeneküljünk a keletről jövő vörös veszedelemtől. Országaink helyzetének rendkívüli nehézségeit nem ismerem félre, hiszen korábban máshol állottak nemzeti ellenségeink; Magyarországé inkább Romániában, Németországé Angliában és Franciaországban. Mindaddig, amíg ez a két ország tovább folytatja Németország ellen gyalázatos játékát, addig az ország helyzete kétségbeesztő, főképpen azért, mert az ellenük táplált gyűlölettel elvakulva a vörös terror szörnyszerű veszélyét a jobboldali körök nem ismerik fel. Hogy Magyarországon ebben a tekintetben milyen a helyzet, nem tudom megítélni.

Nálunk Németországban a következőképp alakul a helyzet: a baloldal a szovjet hadsereg előrenyomulását látná szívesen, a közép gazdasági előnyöket remél Oroszországtól, a jobboldal nem ismeri fel a veszélyt. Ezt csak kevesen veszik észre. Nézetem szerint a szovjet hatalom egyaránt fenyegeti Németországot és Magyarországot, ugyanúgy, mint az egész polgári világot, mely a közös ellenséget nem ismeri fel vagy nem akarja felismerni.

Közös cselekedetre feltétlenül szükség lenne, ezt azonban csak a szerencsétlen békeszerződések félretelése után volna elérhető. Itt is megmutatkozik Németország és Magyarország érközössége. Ebben a belső és külső helyzetben, úgy gondolom, hogy a lehető legszorosabb együttműködésre van szükség. Ez az együttműködés azonban csak akkor lehet hasznos, ha mindkét állam az elérhető legnagyobb hatalomra törekszik, mivel erő csak a hatalomban van.

Németországban Bajorország a rend mentsvára. Teljes bizalommal fordulok a bajor sorsok irányítói felé, hogy német és nem bajor politikát folytatnak. Tudom, hogy bizonyos berlini körökben propagandát üznek Bajorország ellen; remélem, hogy a Magyar Királyság nagykövete is így látja a helyzetet. Ez rövidlátásra vall és jellegzetesen német vonás. Úgy hiszem, hogy mindenki, aki igazán körültekintő Észak-Németországban, az Bajorország és az Escherich-szervezkedés oldalán áll. Ha esetleg főméltóságodnak kételyei lennének Bajorország valamilyen egyoldalú eljárása miatt, kérem, ezeket tegye félre. Nekem mindenképpen az a szándékom, hogy hűségesen együttműködjem vele és ezennel ünnepélyesen fogadom, hogy álláspontom megváltoztatása esetén, arról főméltóságodat tájékoztatom.

Németország hatalmi eszközeit tekintve, nyíltan meg kell vallanom, hogy ezek rendkívül csekélyek. Poroszországban még mindig azok a szociáldemokrata miniszterek és közigazgatási tisztviselők dolgoznak, akik nagy nehézségeket okoznak, és akik miatt feltétlenül szükségesek az új választások. Magyarország valamivel jobb helyzetben van, bár az ő hatalmi eszközei sem elegendők. Szövetségeket onnan kell szerezni, ahonnan lehetséges. Forró vágyam a fehérorosz szervezkedések támogatása. Ehhez természetesen pénz kell, ennek megszerzését Magyarországtól remélik az oroszok is és velük együtt én is. Amennyire én tudom már folyamatban vannak ilyen jellegű tárgyalások. Szeretném megjegyezni, hogy katonai helyzetünk a felfegyverkezés vonatkozásában késedelem nélküli cselekvést követel.

A bécsi helyzet rendkívül meglepő a két ország együttműködését. Az itt vázolt tervek megvalósítása, és azok anyagi támogatása sürgős parancs. Magyarország itt is megmentőként léphetne fel. Minthogy jelenleg Magyarország, az, aki ad. Hála főméltóságod hatalmának, ez a helyzet.

Másrészről ismeretes előttem, hogy főméltóságod milyen nagy körültekintésre kényszerül. Különösen Franciaország gyanakvásával vagyok tisztában. Ezért úgy hiszem, amennyire a helyzetet innen meg tudom ítélni, mindenképp jobb lenne, ha egyelőre elhalasztanám magyarországi utazásomat, mivel nem mehetnék oda anélkül, hogy felismernének, viszont senki nem hinné el nekem, hogy nem foglalkozom politikával. Attól félek, hogy egy ilyen utazás a németországi rendszerető elemek munkáját is megnehezítené, eltekintve attól, hogy az ellenem táplált gyűlölet újabb tápot kapna.

Azért fejeztem ki magam ilyen nyíltan, hogy főméltóságod megismerje gondolataimat. Amennyiben főméltóságod elküldi hozzám bizalmi emberét, hogy további részleteket közöljek vele, fogadása nagy örömmre fog szolgálni.

Végezetül még egy megjegyzés. Bauer ezredes élvezi bizalmamat, ugyanúgy, mint régen. Ha Berlinben erről másképp beszélnek, azt szándékosan teszik, a tényeken, amiket az előbb felvázoltam ez semmit sem változtat; hálás lennék főméltóságodnak, ha Bauer ezredest továbbra is megtisztelné bizalmával, ugyanúgy, mint eddig.

Az imént hosszas megbeszélést folytattam Kahr báróval, benyomásaim teljes mértékben megerősítést nyertek.

Mély tisztelettel maradok
főméltóságod
hűséges híve

Ludendorff

MOL Mikrofilmtár X 4233 8933. mikrofilm 1920. év (Magyar Országos Levéltár - Mikrofilmtár - Kormányzó iratai (K 589) - A magyar-német viszonyról kapcsolatos iratok - Ludendorff levele Horthyhoz Magyarországnak az Oroszország elleni háborúval kapcsolatos részvételéről - 1920. év - 8933. mikrofilm) A levelet Ludendorff személyes megbízottja, Max Bauer ezredes adta át Horthynak. Kézírással, német nyelven írt levél Ludendorff aláírásával.

A német szövegben szereplő zárójeles megjegyzések a rövidítések magyarázatai, amelyek az eredeti levélben nem szerepeltek.

Chao Kung apát kézzel írott levele Kövér Györgynek, a Pesti Hír szerkesztőjének Tiencsin, 1937. július 6.

THE BUDDHIST HOUSE
CHAO KUNG
ABBOT

TIENTSIN, CHINA, den 6. Juli 1937.
110. POPPE ROAD
THIRD SPECIAL AREA

Sehr verehrter Herr Kövér,

Bezugnehmend auf meinen Brief vom 6. Juli, möchte ich noch folgendes hinzufügen, falls Ihre Bestrebungen Erfolg haben werden, so wäre es vorteilhaft wenn Sie von dort aus Schritte unternehmen würden, damit der italienische Konsul hier ein Durchreisevisum durch Italien mir erteilt.

Ich möchte Ihnen auch anheimstellen, durch irgendwelche Persönlichkeit sich auch an Regenten Horthy zu wenden; er kennt mich persönlich. Ich überlasse aber die ganze Angelegenheit Ihnen und den anderen Fremden, und hoffe Sie werden Erfolg haben.

Herzliche Grüsse an Sie alle

THE BUDDHIST HOUSE
CHAO KUNG
ABBOT

TIENCIN, KÍNA, 1937. július 6.
110. POPPE ROAD
THIRD SPECIAL AREA

Igen tisztelt Kövér Úr,

Július 6-i levelémhez a következőket szeretném még hozzáfűzni; amennyiben fáradozásai sikerrel járnak, előnyös lenne, ha lépéseket tenne Budapesten, hogy az olasz konzul nekem itt átutazó vízumot adjon. Arra is szeretném megkérni, hogy valamely személy közvetítésével forduljon Horthyhoz, aki személyesen is ismer engem. Az egész ügyet Önre és másokra bízom, remélem sikerrel járnak.

Szívélyes üdvözet mindenkinek

MOL Mikrofilmtár X 4962 13466/4 mikrofilm 1937. év (Magyar Országos Levéltár - Mikrofilmtár - Magyarországi Buddhista Egyház - Trebitsch-Lincoln Ignác (Chao-Kung) levelei - 1937. év - 13466/4 mikrofilm)

A másolat rossz minősége miatt nem dönthető el, hogy az eredeti levélen szerepelt-e Chao Kung aláírása.

Chao Kung apát írógéppel írott levele Kövér Györgynek, a Pesti Hír szerkesztőjének Tiencsin, 1937. október 8.

THE BUDDHIST HOUSE
CHAO KUNG

ABBOT

TIENTSIN, CHINA, 1937. október 8.
410-POPPE ROAD
THIRD SPECIAL AREA

Sehr geehrter und lieber Herr Kövér,

Ihr eingeschriebener Brief vom 24 Juli kam vor zwei Tagen erst an! Also über zwei Monate irgendwo unterwegs gewesen. Der Brief war ganz offen; bitte in Zukunft Briefumschlag aus stärkerem Papier zu verwenden. Von den Beilagen war alles drin, nur nicht Ihr Rekl. Carte Integrale. Sie haben wohl inzwischen alle meine Briefe und Postkarten, Bücher empfangen.

Vor allem bitte ich Sie meine Adressenveränderung zu merken. Zerreißen Sie die noch übrigen alten Adressen und gebrauchen Sie von nun an die neuen, hiermit beigelegt. Es kann auch sein, dass ich in der nächsten Zeit nach Japan reise; das macht aber nichts. Briefe werden mir immer nachgeschickt. Falls ich aber längere Zeit in Japan bleiben sollte, was nicht ausgeschlossen ist, dann bekommen Sie von mir ein Telegram meine dortige Adresse angehend, die Sie dann genau kopieren und gebrauchen müssen.

Für Ihren Brief empfangen Sie meinen Dank. Ich nehme nun Punkt für Punkt:

Meine Heimreise nach Ungarn steht gut; ich kann Ihnen nichts näheres darüber schreiben, nur sagen, dass in der allerletzten Zeit sich etwas ereignet hat, was meine Heimreise sehr fördert. Für Ihre Tätigkeit in dieser Angelegenheit spreche ich Ihnen meinen herzlichen Dank aus.

Ich sandte Ihnen gestern per Postanweisung ungefähr Pengó 5.40. Ich sage ungefähr, denn von hier kann man kein Geld nach Budapest senden; es muss in englischer Währung über London gehen. Ich sandte Ihnen vier englische Schillings und Sie bekommen dies direkt von der Post in Budapest zugeschickt. Diese kleine Summe ist für die Auslagen für mein Geburtszeugniss. Bitte dies auf alle Fälle sofort zu besorgen und mir per eingeschriebenem Brief für mich zu besorgen. Die italienische Regierung müsste den italienischen Konsul in Tiensin gemäss instruieren.

Betreff Copyright meines Buches:

Von Shanghai Times noch nicht über Ihren Brief erhalten. Seien Sie versichert, dass Sie Copyright für die Ungarische Übersetzung zu Ausnahmspreisen bezw. Bedingungen bekommen werden. Doch darf nichts gedruckt werden, bis ich die Übersetzung nicht gutgeheissen habe.

A Mai Nap erhalten: Das ist Blödsinn, aber berührt mich weiter nicht.

Nur warten meine Herren *Journalisten*, es kommt noch anders

Bitte zeigen Sie diesen Brief an meine Schwester und Schwager und falls Sie von mir ein Telegram aus Japan erhalten eine neue Adresse angehend, bitte diese Adresse sofort auch an Dr. Áldor weiter zu geben.

Ich bedauere ich kann nicht mehr als 4 Schillings für Ihre Auslagen senden, aber Kriegszustände hier haben uns auch schwer getroffen finanziell. Ich habe übrigens zwei meiner Zöglinge weggeschickt und falls ich nach Ungarn komme, komme ich nur mit zwei, ein französischer Mönch und eine latvische Nonne.

Dies wäre alles für heute

Herzliche Grüsse und alle guten Wünsche.

Chao Kung

Beiliegend ein von mir herausgegebenes Cirkular; weitere Exemplare per Drucksache: bitte für weiteste Verbreitung in Ungarn zu sorgen. Die britische Grossmacht, nimmersatt, gierig, voller Hass, verbreitet jetzt faustdicke Lügen über Japan, wie sie im Weltkrieg über Deutschland, Österreich-Ungarn verbreitet hat. Und die dummen Menschen glauben immer was falsch ist und nicht was war ist. Aber unsere Pflicht ist es, die Wahrheit immer und überall zu verbreiten!

Chao K

Einige Exemplare
Gingen vor einigen Tagen
An Ihnen alle!

THE BUDDHIST HOUSE
CHAO KUNG
ABBOT

TIENCSIN, KÍNA, 1937. október 8.
410-POPPE ROAD
THIRD SPECIAL AREA

Igen tisztelt és kedves Kövér Úr,

Július 24-i ajánlott levele csak két nappal ezelőtt érkezett meg! Tehát több mint két hónapig úton volt valahol. A levél teljesen nyitva érkezett; kérem a jövőben erősebb papírból készült borítékat használnjon. A mellékletek hiánytalanul megérkeztek, kivéve a Rekl. Carte Intégralé-t. Időközben bizonyára megkapta a leveleimet, a képeslapokat és a könyveket.

Mindenekelőtt felhívom a figyelmét a címváltozásra. Tépje össze a régi címekeket, és mostantól használja az újat, melyet mellékelek. Előfordulhat, hogy a közeljövőben Japánba utazom, ez azonban nem fog problémát okozni. A leveleket mindig utánam küldik. Ha esetleg hosszabb ideig kell Japánban tartózkodnom, amit nem lehet kizárni, küldök Önnek egy táviratot az ottani címemmel, amelyet lemásolhat, és amelyet aztán használnia kell.

Fogadja hálás köszönetemet leveléért. Pontról pontra haladok:

Magyarországi hazautazásom ügye jól áll; semmi közelebbit nem tudok erről írni, csak azt mondhatom, hogy a közel múltban történt valami, ami megköveteli hazautazásomat. Ebben való közreműködéséért kérem, fogadja hálás köszönetemet.

Tegnap postautalvánnyal küldtem Önnek körülbelül 5. 40 pengőt. Azért mondom, hogy körülbelül, mert innen nem lehet Budapestre pénzt küldeni; angol valutában Londonon keresztül kell mennie. Négy angol schillinget küldtem, amelyet Budapesten a posta kézbesít Önnek. Ezt a szerény összeget a születési okmányaimmal kapcsolatos költségekre küldöm. Kérem, mindenképpen azonnal intézkedjen, és továbbítsa nekem az okmányokat ajánlott levélben. Az olasz kormányoknak utasítania kellene az olasz konzult Tiencsinben.

Amit a könyvem közlési jogát illeti:

A *Shanghai Times*-től még nem érkezett levél. Biztosíthatom arról, hogy a magyar nyelvű fordítás kiadási jogát kedvező áron, illetve kedvező feltételekkel fogja megkapni. Semmit sem szabad kinyomtatni addig, amíg a fordítást jóvá nem hagytam.

Amit a *Mai Nap* ir: badarság, a továbbiakban nem foglalkozom vele. Várjanak csak az újságírók, lesz ez még másképp....

Kérem, mutassa meg ezt a levelet a nővéremnek és a sógoromnak, és ha táviratilag közölném Japánból az új címemet, azonnal értesítse erről Dr. Áldort is.

Sajnálom, hogy 4 schillingnél nem tudok többet küldeni a kiadásokra, de a háborús helyzet anyagilag nagyon megvisel itt minket. Egyébként elbocsátottam két növendékemet, ha Magyarországra utazom, csak két szerzetessel megyek, egy francia baráttal és egy litván apácával.

Ez minden mára

Szívélyes üdvözléssel, minden jót kívánok.

Chao Kung

Mellékelek egy általam kiadott röpiratot; a további példányok nyoma kérdése kérem, gondoskodjon a lehető legszélesebb körben történő terjesztéséről Magyarországon. Az angol nagyhatalom, telhetetlen, kapzsi, tele van gyűlölettel, szemem szedett hazugságokat terjeszt Japánról, mint ahogyan azt Németországról és Ausztria-Magyarországról is tette a világháborúban. És a buta emberek mindig a hazugságokat hiszik el, és nem a valóságot. De a mi kötelességünk, hogy mindig, mindenhol hirdessük az igazságot!

Chao K

Néhány példányt pár nappal ezelőtt elküldtem mindannyiuknak!

MOL Mikrofilmtár X 4962 13466/4 mikrofilm 1937. év (Magyar Országos Levéltár - Mikrofilmtár - Magyarországi Buddhista Egyház - Trebitsch-Lincoln Ignác (Chao-Kung) levelei - 1937. év - 13466/4 mikrofilm)

**Chao Kung apát írógéppel írott levele Kövér Györgynek, a Pesti Hír szerkesztőjének
Tiencsin, 1937. december 12.**

THE BUDDHIST HOUSE
CHAO KUNG
ABBOT

TIENTSIN, CHINA, Dec. 12./37.
~~410. POPPE ROAD~~
THIRD SPECIAL AREA

Herr Ibrahim György Kövér
A „Pesti Hír” szerkesztője
Budapest, VII. Rákóczi út 64-III.-40

Sehr verehrter Herr Kövér,

Die Drucksache „Százhus Hegedű” nebst beigelegten Schriften am 27. Nov.; Ihren eingeschriebenen Brief, mein Geburtszeugniss erhaltend am 7. Dec. erhalten. Ich danke Ihnen herzlichst, ganz besonders für die Beschaffung und Übersendung des Geburtsscheins. Der in Ihrem Brief erwähnter Brief von meinem Schwager hingegen ist nicht angekommen.

Es wird sehr angebracht sein von nun an nur reCOMMANDIRTE Briefe an mich zu richten. Um Porto zu sparen, könnten Sie ja stets Ihre Briefe zusammen mit den Briefen meines Schwagers senden.

Haben Sie die 4 Schillings eng. Währung erhalten?

Ich war gestern in Peking und bat die holländische Gesandtschaft mir, zweck Heimreise einen ung. Pass zu geben. Aber auf Grund nur meines Geburtszeugnisse ist dies unmöglich von hier aus. Man sagte mir, es liege nichts gegen meine Heimreise vor und dass ich zweifellos einen ung. Pass bekommen kann, aber die Gesandtschaft kann nur auf Instruktionen hin von Budapest aus dies tun.

Alles andere ersehen Sie aus Abschriften der beigelegten Briefe. Bitte zeigen all dieses auch meinen Schwager und nun heisst es dort in Budapest eifrig und tatkräftig zu handeln. Bitte informieren Sie auch Herrn Dr. von Kreitner, damit er auch helfend eingreifen kann.

Beiliegend einige Photographien die auf Veranlassung von Freunden gemacht worden sind.; das Gruppenbild mit einem japanischen Laienbuddhisten hier, das einzelne Bild auf dem Dampfer zwischen Shanghai und Tientsin im Frühjahr - Diese Bilder sind für meine Schwester und Sie nach Belieben.

Ihren weiteren guten Nachrichten entgegensehend und mit den herzlichsten Grüssen an Sie, meine Schwester und Schwager.

Chao Kung

Den Brief an S. E. Admiral Horthy habe ich ungarisch geschrieben, wenn auch sicherlich Fehlervorkommen.

THE BUDDHIST HOUSE
CHAO KUNG
ABBOT

TIENTSIN, CHINA, Dec. 12./37.
~~410. POPPE ROAD~~
THIRD SPECIAL AREA

Kövér György Úrnak
A „Pesti Hír” szerkesztője
Budapest, VII. Rákóczi út 64-III. -40

Igen tisztelt Kövér Úr,

A „Százhus Hegedű” röpiratot november 27-i levelemhez mellékeltem; ajánlott levelét születési okmányaimmal december 7-én megkaptam. Szívből köszönöm Önnek, különösen a papírok megszerzését és elküldését. A levelében említett levél a sógoromtól nem érkezett meg.

Célszerű lenne mostantól csak ajánlott leveleket küldeni nekem. Hogy megspóroljuk a portó költségeket, tudná együtt küldeni a leveleit a sógorom leveleivel?

Megkapta a négy angol schillinget?

Tegnap Pekingben voltam, és kértem a holland követséget, hogy adjon nekem hazautazás céljából magyar útlevelet. De pusztán születési okmányaim ellenében ez innen lehetetlen. Azt mondták nekem, hogy nem szól semmi a hazautazásom ellen, és hogy kétségtelenül megkapom a magyar útlevelet, de azt a követség csak budapesti utasításra állíthatja ki.

Minden más kiderül a mellékelt levelek másolataiból. Kérem, mutassa meg mindezeket a sógoromnak, úgy mondják Budapesten, hogy gyors és hatékony intézkedést várok. Kérem, tájékoztassa von Kreitner doktort is, hogy ő is segíthessen.

Mellékelve néhány fénykép, mely baráti társaságban készült; a csoportkép egy világi buddhistával, az egyedülálló kép egy gőzösön Shanghai és Tiencsin között tavasszal - ezeket a képeket a nővéremnek és Önnek küldöm, válasszanak kedvük szerint.

További jó híreket remélve üdvözlöm Önt, a nővéremet és a sógoromat.

Chao Kung

Az Őfőméltósága Horthy ellentengernagynak szóló levelet magyarul írtam, így hibák lehetnek benne.

MOL Mikrofilmtár X 4962 13466/4 mikrofilm 1937. év (Magyar Országos Levéltár - Mikrofilmtár - Magyarországi Buddhista Egyház - Trebitsch-Lincoln Ignác (Chao-Kung) levelei - 1937. év - 13466/4 mikrofilm)

Chao Kung apát képes levelező lapja Kövér Györgynek Tiencsin, 1937. december 24.

Herrn Kövér Ibrahim Gy.
Budapest
VII. Rakoczy út 64. III. 40.
Hungary

via Siberia

Hier sind die Lage mehr u[nd] mehr derart [auch die Weltlage], dass ich so schnell wie möglich reisen möchte u[nd] sollte. Wir wollen sehen, was mein Brief an S[eine] E[rlauch]t] H[orthy] bringen wird.

Ch[ao] K[ung]

Kövér György úrnak
Budapest
VII. Rákóczi út 64. III. 40.
Hungary

Szibérián keresztül

A helyzet itt egyre olyanabb és olyanabb (a világhelyzet is), hogy amilyen hamar csak lehetséges utazni szeretnék, illetve utaznom kellene. Meglátjuk levelem milyen hatással lesz Horthy Őfőméltóságára.

ChK

MOL Mikrofilmtár X 4962 13466/4 mikrofilm 1937. év (Magyar Országos Levéltár - Mikrofilmtár - Magyarországi Buddhista Egyház - Trebitsch-Lincoln Ignác (Chao-Kung) levelei - 1937. év - 13466/4 mikrofilm)

Chao Kung levele Horthy Miklós kormányzónak

The Buddhist House
Chao Kung,
Abbot

TienCSin, Kína. 1937. december 12.
44. Poppe Road
Third Special Area

Őfőméltósága
Vitéz Nagybányai Horthy Miklós
Magyarország Kormányzójának
Budapest.
Őfőméltóságod!

Az élet, mint egy folyó, haladéktalanul tovább siet, míg a halál kapuján át beleömlik a Nagy Óceánba, abba a rejtelmes, legtöbb embernek ismeretlen tájba, amelynek túlsó partja láthatatlan.
Akár mi legyen vallásos vagy filozófiai álláspontunk, mindannyian elismerjük, hogy miután személyünk eltávozott, tetteink élnek, maradnak. Boldog az az ember, aki át tudta futni az életet olyan módon, hogy jó és nemes tettei távozása után még sok századokig hirdetik voltának, létének jóságos befolyását.
A Főméltóságos Kormányzó Úr egy szenvedő, majdnem eltiport népnek és országnak lett hősös és nemes Vezére, átkormányozva ezt a Nemzetet, éppen Magyarországot, sötét és viharos éveken. Egy hálás nemzet szíve és egy igazságos történet a Kormányzó Úr mentő művét meg fogja örökíteni. De Főméltóságos Kormányzó Úr nem csak e nagy, történelmi munkát végezte, hanem, mint évek óta az újságokból tudom, kisebb, egyéni, személyes esetekben nemes gondolkozását és jó szívet bőven kimutatta.
Ezért bizalommal fordulok Főméltóságodhoz azzal a kéréssel, hogy kegyeskedjék jó indulattal utasítást adni, hogy a hollandiai kir[ályi] Nagykövetség Pekingben nekem végleges hazatérésem céljára útlevelet szíveskedjék adni.
Főméltóságos Kormányzó Úr tudja és ismeri azokat az eseményeket, amelyek ezt a tőlem forrón remélt és akart tervet eddig megakadályozták.
A Magyar Néphez, sok minden más jó és nemes jelleme mellett van egy külön jellemvonása, amely a Magyar Népet kitünteti: ez a Magyar Nép igazság szeretete. A mi történetünkben nem a „Nagy” királyok játszották a nagy szerepet - habár van egy Nagy Lajosunk -, hanem a mi történetünkben Mátyás Király az Igazságos az ünnepelt Hős, a magyar Nemzet jellemző ké[p]viselője.
Főméltóságos Kormányzó Úr! Méltóztassék kegyelemmel és igazsággal kérésemet megvalósítani!
Nem csak én, de sok ember Ázsiában, Európában, Amerikában, hálás szívvel és köszönettel fogják Főméltóságos Kormányzó Úr nevét megőrizni.

Hazatérésem csak hasznára lesz hazámnak.
Bis dat qui cito dat.

Őszinte hódolattal
Chao Kung
(*Trebitsch-Lincoln*)

Mellékelve beküldöm a pekingi hollandiai Nagykövetséghez intézett levelemnek másolatát és itteni címemet.

MOL Mikrofilmtár X 4233 8938. mikrofilm 1937. év (Magyar Országos Levéltár - Mikrofilmtár - Kormányzó iratai (K 589) - Félhivatalos levelek és feljegyzések - Chao Kung hazatérését kérő levele - 1937. év - 8938. mikrofilm)

A levelet feltehetőleg angol klaviatúrát használva gépelték, a gépelési hibák ennek tulajdoníthatók. Az ékezeteket utólag kézzel írta hozzá a levélíró, többször hibásan. Az átgépelte levelet a mai helyesírási szabályoknak megfelelően közöljük!

Címkék:

[Piszkos Fred](#) ^[3]
[Magyar Országos Levéltár](#) ^[4]
[Szociáldemokrata Párt](#) ^[5]
[szélahamos](#) ^[6]
[Szerényi Ildikó](#) ^[7]
Kiadás: 6. évfolyam (2006) 3. szám

Forrás webcím: https://www.archivnet.hu/kuriozumok/buzgo_mocsing_az_igazi_trebitsch.html

Hivatkozások

[1] https://www.archivnet.hu/kuriozumok/buzgo_mocsing_az_igazi_trebitsch.html
[2] https://www.archivnet.hu/.../galeria_pop.php%3Fga_id%3D59
[3] <https://www.archivnet.hu/cimkek/piszkos-fred>
[4] <https://www.archivnet.hu/cimkek/magyar-orzasgos-leveltar>
[5] <https://www.archivnet.hu/cimkek/szocialdemokrata-part>
[6] <https://www.archivnet.hu/cimkek/szelhamos>
[7] <https://www.archivnet.hu/cimkek/szerenyi-ildiko>